5/ee/97

MINISTERE DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'ANCIENNE HABITATION DE L'ARCHITECTE GEORGES HOBE SISE RUE DE L'ERMITAGE, 54 A IXELLES.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 7 §6 et 8;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 13 avril 1995 ouvrant la procédure d'inscription sur la liste de sauvegarde comme monument de la totalité de l'ancienne habitation de l'architecte Georges Hobé sise rue de l'Ermitage, 54 à Ixelles;

Considérant que le propriétaire ne s'est pas opposé à cette décision du Gouvernement, dans sa lettre du 16 novembre 1995 et que la remarque qu'il émettait visait à préciser un élément de description du bien dans la notice jointe à l'arrêté du 13 avril 1995;

Sur la proposition du Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

MINISTERIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS MONUMENT VAN HET GEHEEL VAN DE VOORMALIGE WONING VAN DE ARCHITECT GEORGES HOBE GELEGEN KLUISSTRAAT, 54 TE ELSENE.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikelen 7 §6 en 8;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 13 april 1995 houdende opening van de procedure tot inschrijving op de bewaarlijst als monument van het geheel van de voormalige woning van de architect Georges Hobé gelegen Kluisstraat, 54 te Elsene;

Overwegende dat de eigenaar zich niet gekant heeft tegen deze beslissing van de Regering, in zijn brief van 16 november 1995 en dat de opmerking die hij maakte, betrekking had op de precisering van een element van beschrijving van het goed opgenomen in de bijlage van het besluit van 13 april 1995;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

A R R E T E :

Article 1er - Est inscrite sur la liste de sauvegarde comme monument la totalité de l'ancienne habitation de l'architecte Georges Hobé sise rue de l'Ermitage, 54 à Ixelles, connue au cadastre d'Ixelles, 4ème division, section B, 1ère feuille, parcelle n°199 G 27, en raison de son intérêt historique et artistique, précisé dans l'annexe I au présent arrêté.

Art. 2 - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 05.06.1997

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

B E S L U I T :

Artikel 1 - Wordt ingeschreven op de bewaarlijst als monument, het geheel van de voormalige woning van de architect Georges Hobé gelegen Kluisstraat, 54 te Elsene, bekend ten kadaster te Elsene, 4de afdeling, sectie B, 1ste blad, perceel nr 199 G 27, wegens haar historische en artistieke waarde, zoals nader bepaald in bijlage I gevoegd bij dit besluit.

Art. 2 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 05.06.1997

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE.

V.9511

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE INSCRIVANT SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'ANCIENNE HABITATION DE L'ARCHITECTE GEORGES HOBE SISE RUE DE L'ERMITAGE, 54 A IXELLES.

Réf. cadastrale : Ixelles, 4ème division, section B, 1ère feuille, parcelle n° 199 G 27

Description sommaire:

Maison construite par Georges Hobé en 1913 en style Beaux-Arts. Le motif central du fer forgé de la porte forme dans un oval, des courbes qui indiquent clairement la lettre H. Construction de trois niveaux couverts par une toiture mansardée. Sur un soubassement en pierre bleue, façade en pierre blanche. Rez-de-chaussée à refends, dans lequel s'ouvrent une porte d'entrée vitrée à imposte garnie de petits carreaux et à la droite de celle-ci, une baie rectangulaire divisée en six par deux croisillons de pierre. Un cordon sépare le rez-de-chaussée des niveaux supérieurs. Au premier étage, un bow window arrondi, cantonné par deux pilastres ioniques d'ordre colossal (de la hauteur de deux niveaux), est percé d'une baie à cinq ouvrants, plus haute mais de même type que celle du rez-de-chaussée. Les deux moulures qui annoncent le bow-window font office de base sculptée des pilastres. Le bow-window est surmonté d'un balcon protégé par un garde-corps en fer forgé dont les motifs décoratifs rappellent ceux du fer forgé qui protège la partie vitrée de la porte d'entrée. De même largeur que le balcon et entouré par une moulure de pierre, un triplet (avec porte fenêtre) à meneaux et petits bois, assorti aux autres ouvertures de la maison, éclaire le deuxième étage. Une lucarne-pignon dont les deux baies jumelées ont un arc surbaissé est reliée à la corniche par des volutes.

L'intérieur a conservé sa décoration (boiseries, cheminées, meubles encastrés de certaines chambres, poignées de portes,...) ainsi que ses dispositions originales.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, § 1 de l'Ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier.

Intérêt historique et artistique:

L'architecte Georges Hobé est connu comme auteur de très nombreuses maisons et villas en Belgique, allant de l'Art Nouveau à l'Art Déco en passant par le style Beaux-Arts et le style cottage hérité de l'Angleterre.
Il s'est également illustré dans le domaine des arts décoratifs.
Après avoir ouvert un magasin d'exposition rue Montagne de la Cour en 1895, sa participation aux côtés de Paul Hankar, Gustave Serrurier-Bovy et Henry Van de Velde à la section coloniale de Tervueren de l'Exposition Universelle de 1897, assura sa renommée.
Dans le salon des grandes cultures, il montra les possibilités d'utilisation des bois congolais et plus spécialement du bilinga, par la réalisation d'une impressionnante charpente qui est encore visible dans le parc de Tervueren.

Le n° 54 de la rue de l'Ermitage est l'ancienne demeure de Georges Hobé dont il dessina les plans en 1913.
Dans cette maison de style Beaux-Arts, ce dernier a donné un soin tout particulier à la décoration (cheminées, trumeaux, moulures plafonnantes, boiseries, etc) à laquelle il a inséré des éléments de remploi tels que les céramiques de certaines cheminées et de la cuisine, des vitraux peints dans une des baies ou encore une sculpture féminine en bois sur un socle millésimé de 1725 dans le départ d'escalier.
Il a également imaginé des espaces d'une très grande clarté, articulés de part et d'autre de l'imposante cage d'escalier, elle-même éclairée par une grande verrière zénithale.
Cette cage d'escalier, dont les murs sont ornés d'une imitation d'appareil de pierre blanche, jusqu'au niveau de la deuxième volée d'escalier, possède de très belles boiseries en chêne.

Loin de négliger le rendu de l'extérieur, l'architecte a donné à la façade à rue une composition très équilibrée, où se mêlent l'inspiration baroque du pignon et l'apport de l'Art Nouveau (bow-window) et à la façade arrière, un caractère très personnel, de par la succession de loggias. Celle du premier étage est ornée de menuiseries témoignant des préoccupations décoratives chères à Hobé ainsi que de sa grande maîtrise dans ce domaine.

Cette maison est de plus un très bon exemple de la grande diversité stylistique de l'oeuvre de cet architecte dont Ixelles possède quelques réalisations comme les n°s 63-65 de la rue du Châtelain (Art Nouveau) ou encore, jouxtant le fond du jardin de sa maison, le bâtiment de l'entre deux-guerres situé au n° 57 de la rue de Hennin. Ces deux parcelles étaient du reste en communication, grâce à une ouverture pratiquée dans le mur du fond de la remise du jardin de la rue de l'Ermitage.

Enfin, le bâtiment, dont la plus grande partie avait échappé aux destructions causées par l'explosion d'un missile V 1 en 1944 (les combles et la toiture avaient été endommagés), est dans un remarquable état de conservation.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 05.06.1997

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

Charles PICQUE.

V.9511

BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS MONUMENT/GEHEEL/LANDSCHAP VAN DE TOTALITEIT/BEPAALDE DELEN VAN VAN HET GEHEEL VAN DE VOORMALIGE WONING VAN DE ARCHITEKT GEORGES HOBE GELEGEN KLUISSTRAAT, 54 TE ELSENE.

Kadastrale gegevens : Elsene, 4de afdeling, sectie B,1ste blad, perceel nr 199 G 27.

Beknopte beschrijving:

Huis in 1913 gebouwd door Georges Hobé in Beaux-Arts stijl. Het centrale motief van gesmeed ijzer in de deur in vorm van een ovaal gebogen lijnen, vormt duidelijk de letter H. Een gebouw van drie niveaus onder een mansardedak. Op een onderbouw van blauwe steen, gevel van witte steen. De gelijkvloerse verdieping getekend met valse voegen, waarop een beglaasde deur uitgeeft met bovenlicht, versierd met kleine ruitjes en rechts daarvan een rechthoekig venster in zes verdeelt door twee stenen kruiskozijnen. Een kordon scheidt de gelijkvloerse verdieping van de bovenliggende niveaus. Op de eerste verdieping, rond erkerraam omgeven door twee kolossale Ionische pilasters (met een hoogte van twee niveaus), en doorboord door een vijflicht, dat hoger is maar van hetzelfde type als dat van de gelijkvloerse verdieping. De twee sierlijsten die de bow-window voorafgaan doen dienst als gebeeldhouwde basis van de pilasters. Het erkerraam heeft bovenaan een balkon afgeschermd door een borstwering van gesmeed ijzer waarvan de siermotieven herinneren aan die van het smeedijzer dat het glazen gedeelte van de ingangsdeur beschermt. Met een zelfde breedte als het balkon en omgeven door een sierlijst van steen, verlicht een drielicht (met vensterdeur) met vensterroede en verdeelhout, dat overeenkomt met de andere vensters van het huis, de tweede verdieping. Een geveldakraam waarvan het tweelicht onder steekboog, is met de kroonlijst verbonden door voluten.

Binnenin is de versiering bewaard gebleven (houtwerk, schoorstenen, ingebouwde meubelen van bepaalde kamers, deurklinken,..) evenals de oorspronkelijke schikking.

Belang van het goed volgens artikel 2, paragraaf 1, bepaald in de Ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed.

Historisch en artistiek belang:

Architect Georges Hobé is gekend als de auteur van talrijke huizen en villa's in België, gaande van de Art Nouveau naar de Art Déco via de Beaux-Arts stijl en de cottage stijl, een erfenis uit Engeland.
Hij heeft zich ook onderscheiden op het gebied van de decoratieve kunst.
Na in 1895 een tentoonstellingswinkel op de Hofbergstraat geopend te hebben, zal hij faam maken door zijn deelname aan de zijde van Paul Hankar, Gustave Serrurier-Bovy en Henry Van de Velde aan de koloniale afdeling van Tervuren bij de Wereldtentoonstelling van 1897.
In het salon van de grote kulturen, zal hij de gebruiksmogelijkheden van het Kongolese hout en meer bepaald van het bilinga, voor het vervaardigen van een indrukwekkend gebint tonen, dat nog steeds te zien is in het park van Tervuren.

Het nr. 54 van de Kluisstraat is de voormalige verblijfplaats van Georges Hobé waarvan hij de plannen in 1913 tekende.
In dit huis volgens Beaux-Arts stijl, heeft deze laatste bijzonder veel zorg besteedt aan de decoratie (schouwen, penant, sierlijsten, houtwerk, etc.) waar hij opnieuw gebruikte elementen aan toevoegde zoals de ceramiek van bepaalde schoorstenen en van de keuken, geschilderde glasramen in een van de vensters of nog een vrouwelijk houten beeldhouwwerk op een sokkel met jaartal 1725 bij het trapbegin.
Hij heeft eveneens zeer helle ruimten bedacht, die rond het zeer groot trappenhuis liggen, dat zelf verlicht wordt door een groot zenital glazen dak.
Dit trappenhuis waarvan de muren versierd zijn met een nabootsing van witte steen tot op het niveau van de tweede trappenpartij, heeft zeer mooi houtwerk van eik.
Zonder het uiterlijk van huis te verwaarlozen, heeft de architect aan de straatgevel een zeer evenwichtige samenstelling gegeven waarbij de barokke elementen van de gevel zich mengen met een Art Nouveau inbreng (erkerraam) evenals aan de achtergevel die een zeer persoonlijke toets meekrijgt, door de opeenvolging van loggia's. Deze van de eerste verdieping is versierd met houtwerk dat getuigt van de decoratieve bekommernissen die Hobé zo dierbaar waren evenals van zijn groot meesterschap op dit gebied.

Dit huis is een zeer goed voorbeeld van de grote stijlverscheidenheid van het oeuvre van deze architect waarvan Elsene enkele realisaties heeft zoals het nr. 63-65 van de Kasteleinsstraat (Art Nouveau) of nog, grenzend aan het einde van de tuin van zijn huis, het gebouw uit het interbellum gelegen aan het nummer 57 van de de Henninstraat. Deze twee percelen stonden trouwens met elkaar in verbinding, door een opening aangebracht in de muur van de bergplaats in de tuin van de Kluisstraat.

Het gebouw waarvan het grootste steel in 1944 aan de vernieling veroorzaakt door de ontploffing van een V1 (de dakverdieping en het dak werden beschadigd) ontsnapt, is nog steeds in een uitzonderlijke staat van bewaring.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 05.06.1997 ,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE.

V.9511